

Prof. Dr. Saime İnal Savi

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

8. Millî Mevlâna Kongresi

(TEBLİĞLER)

6-7 Mayıs 1996

KONYA

Selçuk Üniversitesi Rektörlüğü, 1997

Selçuk Üniversitesi Yönetim Kurulu'nun 9.6.1997 tarih ve 97/133 sayılı onayı ile 750 adet basılmıştır.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ BASIMEVİ 1997-KONYA

İSLÂM TASAVVUFU VE BATI

Prof. Dr. Abdülmecid Fourcroy

Önce S.Ü. Rektörü sayın Abdurrahman Kutlu'ya, sayın Abdullah Öztürk'e beni böyle bir konferansa davetlerinden dolayı teşekkür ederim.

Sizler gibi seçkin bir topluluğa hitap etmekten dolayı çok mutluyum.

Bugün Batı dünyası, bir taraftan liberal kapitalist sistemin sosyo-ekonomik baskıları, diğer taraftan kendilerinin basit bir tüketim aracı olmalarını reddeden insanların dinî, mistik ve manevî arayışları içinde bulunmaktadır.

Tebliğimin konusu olağanüstü bir varlık olan insan ile onun ortaya koyduğu ekonomik ve sosyal sistemler arasında ilişkiyi tespit etmek ve bu tespitten hareketle bütün insanlığın ekonomik ve sosyal, entelektüel ve ahlakî, dinî ve manevî değerleri arasındaki ilişkileri değerlendirmek olacaktır.

“İslam Tasavvufu ve Batı” isimli tebliğimizin başlığından “Batı'nın ekonomik ve dinî değerleri karşısında İslam'ın manevî ve sosyal değerleri” anlaşılacaktır. Bu başlığı ilk gören kişi ilk bakışta farklı yorumlarda bulunacaktır. Kimi Batı'nın İslâm tasavvufuna karşı olduğunu, kimi de tasavvufa yöneldiğini anlayacaktır. Bu farklı yaklaşım problematiği, Hz. Mevlânâ'nın Mesnevi'sinde şöyle ifade edilmektedir: “Allah yokluktan varlığı yaratmıştır. Varlığı da yokluk şeklinde varetmiştir”.

İçinde bulunduğu buna benzer paradoksu yaşayan Türkiye, geçmişteki seçkin yerini alabilecek midir? Şeyh-ül Ekber Muhyiddin Arabî'nin Konya'daki bir ikameti sırasında belirttiği üzere, Hz. Mevlânâ

Celaleddin Rûmî gibi “bir gölü takip eden okyanus olmasaydı Türkiye hem maden ocağı, hem işlenmiş demir hem de demircinin ruhunu bağrında bulundurabilir miydi? Geçmişte tasavvufun doğduğu, bugün Batı'nın değerlerini benimseyen Türkiye, artık ekonomik ve sosyal liberalizmin oyuncağı olmamalı ve içinden yükselen manevî sese kulak vermelidir.

Azgın bir selin kökünden söktüğü ağaç kütükleri gibi toplum hayatında meydana gelen ekonomik zayıflama, işsizlik, yarın endişesi, sefalet ve bunalım içinde kenara itilme gibi bütün bu olumsuz faktörlere Fransa'da şahit olmuştum. Bütün bu olumsuz faktörlere yanlış siyasî ve malî yapılanmalar ile medya sebep olmaktadır. Gün ve gün vatandaşlarımda sevginin yok olduğunu, kin ve nefretin arttığını, korkunun meydana geldiğini gözlemliyorum. Çok uzun zamandan beri ülkenin anamotifi olan özgürlük şarkısına aralarında derin uçurumlar meydana gelen insanlar, kulak vermemektedir. Öyleki bugün kanunlar, aynı yolun iki yakasına demir parmaklıklar dikmekten başka birşey yapmamaktadır.

Sevgisizlik söz konusudur. Hoşgörü sanık sandalyesinde. Batıda dün insanın yegâne kurtuluş yolunun hümanist ve maddeci yol olduğuna inanan kişiler, bugün güçlerini yitirmişler ve ümitlerini kaybetmişlerdir. Her türlü maneviyatçı yaklaşımı bâtil inanç ve çağdışı telâkki eden aynı kişiler, bugün şaşkın bir vaziyettedirler. Konferanslar verdiğim üniversitemdeki öğrencilerimin de manevî buhran geçirdiklerine şahit olmuştum. Bu öğrenciler, ekonomik ve sosyal bir başarı elde etme kaygısı, gelecek endişesi ve toplum dışına itilme korkusu içinde bulunuyorlar. Onlar özü unutturularak şartlandırılmış varlıklar haline getirilmişlerdir.

Doğrudan ve dolaylı dış zorlamalar, dilbilimi ve işaretbilimi etkisi altına alıp şekillendirmektedir. İletişim sistemleri dış müdahalelerle bozulmaktadır. Araçlar, amaç haline getirilmiştir. Sosyal yönden yönlendirilen bu tip iletişim sonucunda ortaya çıkan düşünce muhtevassızlaştırılmıştır. Ahlakî ve zihnî yönelimler, bu bozuk düşünce sisteminin süzgecinden geçirilmektedir. Dinî duygu ya dışlanmış ya da dünyevîleştirilmiştir. Sosyal yönlendirmeli bu tip iletişim nakli, dinin manevî yapısına yönelip onu cismanîleştirirse fundamantalizme, dışlarsa

toleranssız bir materyalizme yol açacaktır ve toplumlar üzerinde ciddi bozukluklar meydana getirecektir.

Yıllar önce General de Gaulle'ün bakanı olan Andre Malraux şaşkın bir dünyaya şu ilginç mesajı vermektedir: "XXI. Yüzyıl ya maneviyatçı olacaktır ya da yok olup gidecektir." Son yılların kanlı olayları, soykırımlar, mazlumlara zalimlerin zulmü, zenginlerin merhametsizliği gibi vakalar, gelecek yüzyılın bu yükü kaldıramayacağını göstermektedir. Kurbanların kesildiği küçük sunak, artık mezbahahaneye dönüşmüştür. İşte bu Andre Malraux'un haykırışıdır. Bilimsel ve teknolojik gelişmeye önceleri öncülük eden maneviyatçı düşünce, sonradan dışlanmışır.

İnsan için araç olan teknoloji ve bilim amaç haline gelmiştir. Muhtevassızlaştırılan bilimsel araştırmalar, keşifler ve felsefi düşünceler gittikçe büyüyen felaketslere ve sistemlerin iflasına neden olmuştur ve olmaktadır. Böylece ekonomik hayatta spekülâtif kazancı teşvik edip bu uğurda mücadele eden materyalist dogmatizm, marksizim, sosyalizm ve vahşi kapitalizm perdesi altında gelişti ve insanlara acı çektirmektedir.

Hız. Mevlânâ diyor ki: "İnsanın yiğit olması gerekir, aksi takdirde binlerce utancı kabul etmesi gerekir."

Batı'daki manevî yaşam, bir taraftan Hıristiyanlık ve ondan türeyen katarizm gibi mezheplerden, diğer taraftan Hıristiyanlık öncesi eski dinlerin yönlendirmesiyle meydana gelmiştir. Hıristiyan maneviyatçılığı, Hıristiyanlığın ilk saf unsurlarının kendini insanlara kabul ettirdiği zaman önemi artmıştır. Daha sonra resmî din anlayışı ile maneviyatçı Hıristiyan anlayışı arasında farklılıklar meydana gelmiştir, yani Papa'nın masumiyeti, piskoposların maddî çıkarları ve kardinallerin kurumsallaşması gibi dünyevî oluşumlara karşı maneviyatçı hıristiyanlık cephe almıştır. III. yüzyılın sonlarından itibaren bu maneviyatçı hıristiyanlık anlayışı münzevî dindarlarda ve keşişlerin oluşturduğu topluluklarda yer edinmeye başlayacaktır. XI. yüzyılın sonlarıyla XII. yüzyılın başlarında yaşamış olan Bernard isimli bir aziz maneviyatçı bu oluşumun temellerini atmıştır.

Çeşitli Hıristiyan azizlerin oluşturduğu maneviyatçı akımlar, gnostisizm, asetizm ve çeşitli ibadet usülleri ile zuhur etmiştir. Bu maneviyatçı metodolojiden doğrudan ilhâm alan Mâbed Tarikatı

Anadolu'da ve Filistin'de yer edinmiştir. Bu tarikat, bazı yerel tarikatlarla bilgi alış verişi yapmıştır. Bu yerel tarikatlardan biri Haşhaşi tarikatıdır.

Münzevi keşişlerin büyük bir kısmına ilham kaynağı olan Yunan filozoflarının fikirlerini müslüman arap mutasavvıfları ve âlimleri Avrupa'ya taşımıştır.

Müslüman tebliğciler, Kur'an-ı Kerim'in mesajını Avrupa'nın çeşitli yerlerine ve özellikle güneyine götürmüşlerdir. Henüz tarikat şeklinde organize olmamış olan bu İslam mutasavvıfları, İslamın maneviyatçı öğretisini çeşitli yerlere taşımışlardır. Bu öğretinin gücü önce medreselerde ve camilerde sonra dergâhlarda teşkilatlanmıştır. 325 yılında toplanan İznik Konsülünden sonra Hıristiyanlarda Allah'ı Birleme inancı zaafa uğramasına rağmen Evagre le Pontigue, Arséne, Séraphin gibi keşişlerin, Saint Bernard, Guillaume de Saint Thierry, Saint Augustin ve Gréguire de Niziance gibi din azizlerinin dinî anlayış ve ibadet usulleri ve öğretileri İslam mutasavvıfları ve alimlerininine mükemmel benzerlik göstermektedir. Cluny piskoposu Pierre le Vénérable 1050 yılında Kuran-ı Kerim'i tercüme ettirmiştir. X. yüzyılda yaşayan ve simyacı papa denilen papa Gerbert, bir rivayete göre Séville şehrinde sufi bir müslüman düşünürün evinde ikamet etmiş ve ondan islamî ilimler ve matematik öğrenimi almıştır. Bu zat İslam mutasavvıfı Zünnuri Mısıri'den de etkilenmiştir.

Kilise'nin resmî iktidarın güdümüne girmesine, dinî merasimlerin debdebeli olmasına, ibadethanelerin resimlerle doldurulmasına tepki gösteren, şatafata karşı çıkan, mütevazı ve münzevi hayatı seven Hıristiyan keşişleri, ilk Hıristiyan tarikatlarını oluşturmuşlardır. Bu tarikatların mensupları ruhbanî bir hayat sürüyorlardı. Fakat müslüman sûfiler, ekonomik ve ticari yapılanmalarda olduğu gibi idarî sistemlerde de dünya-ahiret dengesini kurmaya çalışmışlar ve manastır hayatı tarzında bir yapılanmaya gitmemişlerdir.

Hz. Peygamber (A.S.) Sahabilerine ve özellikle Hz. Ebubekir Sıddıka verdiği zikir dersi, Allah'ı birleme hususunda çok önemlidir.

Bununla birlikte sessiz ibadet ve Allah'ın Esma'sını zikretme usulü ilk Hıristiyan mistiklerinde görülmektedir. Örneğin III. yüzyılda Séraphin isimli bir mistik, hak yolu bulmak için gelen bir gence zikir dersi

öğretmiştir. Çeşitli azizler tarafından nefsi tezkiye edecek tarikat derslerinin kuralları belirlenmiştir.

Bu devirde henüz İslam tarikatları pratikte mevcut değillerdi. Tarikatların kuralları ve yapıları henüz daha teşekkül etmemişti. Sonraları tarikatlardaki kişiler, müşidler ve müridler şeklinde adlandırılacaktır.

Zühde dayanan maneviyatçı yol, münzevileri, keşişleri ve sofileri cezbetmiştir. Zühd ve takva yoluyla sûfi, ruhunu tanıma ve kurbiyet-i ilahî'ye ulaşmayı amaç edinir. Bu zühd ve takva yolu nefsin arzularını gemlemek ve ruhu yüceltmek gayesine sahiptir. Sofiler, Hıristiyan keşişleri gibi zühd ve takvanın aşırılık yönüne kaçarak ruhbanî bir hayat yaşamamışlardır. Halk içinde Hak ile beraber olmuşlardır. Nefslerini murakebe etmekle ruhlarını tanımaya çalışmışlardır. Önceleri Batı'da ruhunu tanımak manevî yolda ilerlemede zorunlu bir faktör olmuştur. Fakat sonraları Konsüllerde belirlenen ve dinin siyasî iktidarın güdümüne girmesiyle bu manevî terakki yolu pörsümüş ve dejenere olmuştur. Halbuki saf ilkeler önceleri İncil'de mevcut idi. Demek ki kilise mü'minlerini hak yoldan saptırmıştır. Pisagor'dan Epikür'e, Eflatun'dan Platin'e kadar Hz. İsa'nın arzu ve semanın hükümrانlığının anahtarı olarak verdiği "Ruhunu Bilme" ibaresi, "logos" "Sekine" "Kutsal Ruh" ve "Ruh" ibareleri ile eşanlamlıdır.

Batıda insan ruhunu tanımanın sadece maddi zenginlikle gerçekleşeceğine inanç, muhtevası ve niteliği bozulmuş bir inançtır. Bugün Batı, Marifetullah'tan yani Allah'ı bilmekten çok uzaktır. Kendisine soru sorduğum bir katolik papaz, "Allah" kavramının insanların meydana getirdiği sosyal bir fenomen olduğunu, melekler ve cehennem mefhumlarının tarihî hatalar ve batıl inançlardan ortaya çıktığını söylüyordu.

Batıda insanın ruhunu tanıması saf akıl ile bulunmaya çalışıyordu. Bu bir yanılgıydı.

Mevlânâ Şems-i Tebrizî "Akıl bu memleketin sultanı olduğu zaman bizim ağacın dallarına bir hırsız gibi kendini asmaya gelir." diyor.

O haldе saf aklın kavrayamadığı Marifetullah olgusuna, geleneksel dinlerin ve özellikle kitaplı dinlerin mensupları sahip çıkmadığından dolayı

ilahî aynanın kırılmış parçaları olan esrarengiz sırları içinde hapsolmuş ve saklanmışdır.

Arap mürşidlerinden etkilenecek ortaya çıkan simyacılar, Pembe Hacı bulma arzusuna kapılmışlardı. Bu Pembe Hacı bulma teolojisi, muharref İncillerden kaynaklanıyordu. Böylece sahtekar simyacılar, şarlatanlar, okkültistler, astrologlar, büyücüler, gizemli ilimlerle uğraşan kişiler olarak zuhur etmişlerdir. Gittikçe küçük parçalara bölünen aynanın parçaları, gülünçlüğe varacak şekilde ilahî sırrı deforme etmiştir. Gündelik hayat içinde filozoflar kutsal terekeye sahip olmak ve insanları kendilerine hayran bıraktırmak için fırsat kollamışlardır. Böylece parçalanmış olan ayna, filozofların akıllarının ürünü şarlatanlığı ve tehlikeli hurafeleri yansıtıyordu. Bu Hıristiyanlıkta özden uzaklaşmanın neticesiydi.

Bugün Batı'da maneviyat, özünde ve biçiminde bir keşmekeşliğin ürünüdür. Maneviyat, özünde ezoterizm, gnostisizm, agnostisizm gibi felsefi gizem ilimlerinden beslenmektedir. Fakat bu tür maneviyat yolunu takip edenler, okyanusta ters akıntıya doğru yüzen, kılavuzsuz yüzücülere benzemektedir. Maneviyat biçiminde ise mahalli, doğulu, Afrikalı inançların ve şamanizm, budizm ve hinduizm gibi dinlerin etkileri ile bozuk karmaşık bir karakter kazanmıştır. Böylece gerçek ilahî hakikate ulaşamamıştır.

Önce, kendini öğrenememiş olan Batı, Allah'ın birliği inancını terkettiğinden dolayı, sonra olumlu olumsuz inançlara sahip olmasından dolayı bugün maceralı yolculuğun sonuna gelmiştir. Bugün Batı mukadder olan çöküşünü önlemek için sadece malî ve iktisadî gücünü muhafaza etmektedir.

İslâm mutasavvıflarında olduğu gibi Batı mistiklerinde maneviyatçı yol ferdi ağırbaşlı, terbiyeli, muvazeneli olmaya, nefsin isteklerini kontrol etmeye, insan topluluklarında kollektif şuuru kontrol etmeye yükümlü kılıyordu. İslamiyette bireyin manevi yönünün artırılması ile ve toplumun manevî yönünün artırılması ile şeriat, kollektif şuurun oluşumunu sağlar. Eğer birey nefesine hakim olmazsa, toplumun da kollektif nefesine hakim olmazsa devamlı istenmeyen olaylar meydana gelecektir. Mevlânâ nefis ve ruhtan bahsederken şöyle diyordu:

“Yağlı yiyecekler gören sen ayağa kalk ve bu yiyeceklerin artıklarının atıldığı tuvalete git.” Maddi varlığa tamahkârâne sahip olma, akla nefis ile hükmetme durumundaki bireysel ve kollektif irade, Batı'nın bugünkü çöküşünün sebebidir. Dünyadaki tabii kaynakları kontrol edip işleyen ve yöneten çok uluslu şirketler, insanların gerçek ihtiyaçlarını karşılayacakları yerde hayali ihtiyaçlarını artırarak yanıltma ve aldatma yoluyla tüketim toplumları meydana getirmektedirler.

XVIII. yüzyılın başında yatırım kredilerinin geliştirilmesinden, bankacılık sisteminin artırılmasından bu yana nefsin hâkim olduğu bu olgu Fransa'da gelişti. Ve Turgot'lar ve finansörlerin yardımıyla Fransız ihtilâli yapıldı. Bu sahte Fransız kapitalizminin uygulanmasının sonucu olmuştur. Böylece insanın para tamahkârlığı nefsini canavarlaştırdı. Herşeyi yutacak bir hale geldi.

Araştırmamı yaparken problemlerinden bazılarının çözümünü Konya'daki Mevlânâ Müzesinin yanındaki bir pazarda bulduğumu söylemek istiyorum. O zamandan bu zamana çok yıllar geçti. Fakat benim Hz. Mevlânâ ve Şemsî Tebrizi ile karşılaşmam bir Batılının karşılaşması gibi idi. Ne mutlu ki islam tasavvufu ile hemhâl olmuş durumdayım. Havari Barnaba'nın, mürid Paul'un ve İbn-i Arabi'nin bir zamanlar içinden gelip geçtiği Konya, doğuyla batının karşılaştığı kesişim noktasıdır.

Etimolojik olarak koniyum kelimesinden gelen Konya, Kâbe'nin insanın ruhuyla birleştiği nokta olduğu gibi insanın ruhuyla varlığının özdeşleştiği yerdir. Batı, henüz daha İslâmiyet'i kabul etmeye hazır görünmüyor. Ekonomik, politik, ve sosyal sebepler hakikatin keşfedilmesinin önünde duran engellerdir. Batı maddiyatçıdır. Hz. Peygamberin (S.A.V.)'in ümmeti ise maneviyatçıdır. Devrimizin en önemli meselesi akıl ile kalbi uzlaştırmaktır. Akıl ile bilimin en son noktasına gitmeliyiz. Fakat kalp ile birlikte gitmeliyiz. Zira maneviyatsız ilim acemi büyücünün laboratuarına benzer. Batı, İslâm'ı akıl düzeyinde analiz eder. Müslümanlar Batının inkarcı anlayışından bıkmışlardır. Akıllarını açmak için gönüllerini kapatmışlardır.

Sonunda Batı hoşgörüsüz bir inkâr düşüncesine sahip oldu. Bununla birlikte Batı, ne Endülüslü sûfilerin önemini, ne de Hz. Mevlânâ Celâleddin Rumi'nin popülaritesini inkâr etti.

Hans Andersen Gesta Romanorum adlı eserini yazarken, Sheakespeare eserlerini kaleme alırken doğrudan Hz. Mevlânâ'dan etkilenmişlerdir.

François d'Assie İslam mutasavvıflarından ve özellikle de Kübrevî tarikatının kurucusu Mevlânâ Necmeddin Kübra'dan etkilendiği bir gerçek değil midir? Montesquiou'nun Lamortine'nin Nerval'in, Abdül Vahap Guenon'un eserlerinde ne mesaj verilmektedir? Bugün Napolyon ve Bismark gibi insanlar üzerinde Sufizm'in etkisi inkâr edilebilir mi?

İslâm tasavvufunu Fransa'ya tanıtan iki önemli şahsiyetten bahsedebiliriz. Bunlar Cezayir'li Şeyh Emir Abdülkadir ve Abdülvahab Guenon'dur. Bunların yanında Louis Massignon'u, Henri Corbin'i, Eva de Vitray Meyeroviche'i, Maurice Gloton'u, Louis Gardet'yi Michel Chodokiewicz'i ve diğer birçok ilim adamını da unutmamalıyım.

XIX. yüzyılın ilk çeyreğinde Fransa, Cezayir'e saldırdığında kabilelerin muhalefeti ile karşılaştı. Bu muhalefeti organize eden Şeyh Emir Abdülkadir'dir. Bu zat, önce Nakşibendi tarikatına ve Kadirî tarikatına intisab etti. 21 yaşında şeyh oldu. Kabileleri teşkilatlandırarak Fransız istilâsına karşı amansız bir gerilla harbi başlattı.

Fransız askerlerinin Cezayirli kadın ve çocuklara yaptığı zulüm, onu onurlu bir teslimiyete zorladı. Emir Abdülkadir İskenderiye'ye sürgün edilerek kendisinden savaşmama taahhüdü alındı. Toulan'daki ikameti sırasında ailesi ve çevresi ile birlikte hapis hayatı yaşadı. Batı ve Fransa verdiği sözü inkar etti. İnsancıl bir karaktere sahip olan 3. Napolyon, Emir Abdülkadir'i hapisten çıkarttı ve Bursa'ya sürgün etti. Daha sonra kendi isteğiyle Şam'a gönderildi. Bu mürşid ve Şeyh bir daha Cezayir'e dönemedi. Şam'da fanatiklerin saldırısına uğrayan Hıristiyan azınlığı müdafaa etti.

Bu hareketinden dolayı İskenderiye Fransız Mason Locasına üye olma teklifi almıştı. Loca faaliyetlerine katılmadan üye olmuştur. Şam'da vefat etmiş ve Şeyh Muhyiddin ibni Arabi'nin yanına defnedilmiştir. Cezayir'deki tasavvufi hareketler, Fransız mistik akımlarıyla önemli ilişkiler

kurmuşlardır. Fakat Fransızların İslam tasavvufunu bütünlüğü içinde anlayamadıklarına dair bir takım belgeler mevcuttur.

1931'de ulemalar kongresinin ardından Cezayir'de sûfiler ve mistikler yavaş yavaş bertaraf edilmişlerdir.

Cezayir hükümetinin Fransızlarla anlaşması sonucunda daha sosyal daha manipüle edilebilir, daha dünyevî bir İslam anlayışı Cezayir'de ikâme edilecektir. Cezayir'in Fransa'yla olan insanî, sosyal ve ekonomik ilişkileri gittikçe zorlaşmaktadır. Şu anda bunun neticelerini görmekteyiz. Tarihin bu dilimi bize bunu teyit eder; İslâm tasavvufu her türlü otoriter ve fanatik maceraya karşı bir kılavuz, bir işaret taşıdır. Doğulu ve Batılı politikacı ve ekonomistlerle bu olayı tartışıp derinlemesine analiz ettim. Şayet Fransa 6 milyon müslüman vatandaşına rağmen İslâmiyet'i ikinci din olarak kabul edemiyorsa bir gün İslam tasavvufu kendine has kriterlerle kabul edecektir; Önce akla dayalı entellektüalizm sonra din. Fakat Fransa hayal aleminde yaşamaktadır. Fransa için İslam, Cezayir'dir. Emir Abdulkadir'in şahsiyetinde tasavvuf onun baş düşmanıdır. Buna benzer peşin hükümlerden dolayı anlatılan hikâyeler, inanılan hikâyelere dönüşmüştür.

Size bahsetmek istediğim ikinci tasavvuf şahsiyeti Abdülvahab Yahya Guenon dur.

Felsefe ve ilahiyât konularında eserler yazmıştır. Maneviyata ulaşmak için ezoterizmden hareket eden Guenon, Fransız ezoterik ve maneviyatçı akımların çoğunun başvurduğu bir şahsiyettir. İslâm'ı kabul edip müslüman olmuştur. 1912 yılında 26 yaşında iken Şazeli tarikatına girmiştir. Çok sayıda Fransız tasavvuf yoluyla müslüman olmuştur ve onun yolunu takip etmiştir. Önce katolik olan sonra Allah'ın birliği akidesini araştıran Guenon sırayla okkültizm, Frank masonluk, Brahmanizm düşünce ve inanç sistemlerinden geçerek tasavvuf yoluyla müslüman olmuştur. Aradığı Allah'ın vahdaniyet fikrini İslâm'da bulmuştur. Bundan sonra fikrinde hiçbir sapma olmamıştır. İyi bir araştırmacı olan Guenon, İslam maneviyatından aldığı ilhamla büyük dinlerin ezoterik bilgilerini süzgeçten geçirecektir. Sufizm'in Batılılara uygun bir hale getirilmesinde katkıda bulunan Valsan, Guenon'un yolunu takip etmiştir. Fakat şaşırtıcı olan nokta Guenon'un manevî yönünü ve özellikle müslüman olduğunu

bilmediği halde bir çok batılı tarafından Guenon ismi çokça zikredilmektedir.

İslam dūřmanı olduklarını açıkça beyan eden bazı Hıristiyan mistikleri, Guenon'un eserlerinden çokça yararlanmışlardır. Bu faydalanma etrafa ışık samayan tamamen dūnyevî anlayışa sahip olan Hıristiyan ezoterizmi adına yapılmıştır

Bugūn batıda az sayıda da olsa sūfiler mevcuttur.

İslām sūfilerinde tolerans sōz konusudur. Bir sūfî ruhunu ve varlığını tanımakla insanî özgürlüğe sahip olur. Bu da hořđörüü gerektirir. Hořđörü prensipleri İslam'ın ayrılmaz bir parçasıdır. Bu bütūn İslam tarikatlarının anahtarıdır. Hz. Mevlānā'nın Mesnevî'sinde toleransa dair sayısız örneklere rastlamaktayız. Hz. Mevlānā'nın řu veciz sōzüyle tebliğimi bitiriyorum. "Gel, yine gel, yine gel her kim olursan ol yine gel, bizim dergāhımız umutsuzluk dergahı değildir".

Prof. Dr. Abdūlmecid Fourcroy'un

"Soufisme et Occident" isimli tebliđinin tercümesidir.

Çeviren: Frz'okt. Fuat Boyacıođlu